

Estlandssvenska låneord i Dagö-dialekter

En orsak att Dagö-dialekterna är säregna, har man trott vara inflytandet från det svenska språket. Dagö har under åtminstone fyra och ett halvt århundrande haft svensk befolkning. Det har satt sina spår även i språket. Efter kontakter med estlandssvenska dialekter har man haft kontakter också med svenskt riksspråk och finlandssvenska dialekter.

Inflytandet från de estlandssvenska dialekterna på Dagö-dialekterna är synligt framför allt i ordförrådet. Enligt dialektkartoteket på Eesti Keele Instituut är ca hälften av de 276 estlandssvenska låneorden etymologiserade av P. Ariste (1933, 1939) kända även i Dagö-dialekterna. Av ca 25 av dem har man fått belägg endast från Dagö. Samtidigt har man inte identifierat alla estlandssvenska låneord och flera äldre etymologier måste revideras. Identifieringen av estlandssvenska låneord ger i sin tur en god förutsättning för etymologiseringen av svenska och möjligtvis finlandssvenska låneord.

De viktigaste estlandssvenska materialsamlingarna finns på Språk- och folkminnesinstitutet (SOFI) i Uppsala. Materialet systematiserades och huvudsakligen även samlades av N. Tiberg. Resultatet av flera årtiondens arbete finns i Uppsala: N.Tibergs estlandssvenska ordbok i form av manuskript. Dessutom finns där mycket material samlat under resor till estlandssvenskar samt brevväxling med informanter.

P. Ariste kunde använda sig av Tibergs samlingar medan han skrev sin magisteravhandling (1933), men då var arbetet med estlandssvenska samlingar förstås i begynnelseskedet. Senare har man samlat in och systematiserat materialet också vad som gäller estniska dialekter i Tallinn.

Jag har på basis av ”Lilla dialektordlistan” och dialektkartoteket på Eesti Keele Instituut samlat ihop ordförrådet som är karaktäristiskt för Dagö-dialekter. Analysen av denna skulle bli min doktorsavhandling. Delen som behandlar estlandssvenska låneord är mycket viktig i hela avhandlingen eftersom just estlandssvenska dialekter tycks vara karaktäristiska för språket på Dagö, samtidigt har materialet om estlandssvenska dialekter inte alltid varit tillgängligt. 1997-1998 hade jag möjligheten att använda Tibergs-samlingarna på SOFI i Uppsala. För att kunna slutföra delen om estlandssvenska låneord skulle behövas konsultering med sakkunniga forskare av svenska dialekter samt preciserande och kontrollerande av problematiskt stoff genom att använda Tibergssamlingarna på SOFI.

Utgivet på samma tema:

Hiiu murrakute kontaktides eestirootsi murretega: taustast. - Ödagumeresoomõ veeremaaq. Võro Instituudi toimõtiseq 6. Võro 1999, lk 140-151.